

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ЛОПАРЕ

ОМЛАДИНСКА
ПОЛИТИКА

ОПШТИНЕ ЛОПАРЕ

ЗА ПЕРИОД 2017-2020. године

Лопаре, 2017. године

УВОД

Омладинска политика општине Лопаре за период 2017-2020. годину документ је којим се настоје идентификовати проблеми, јасно и прецизно одредити циљеви, као и активности које треба предузети у наведеном периоду како би се побољшао положај младих са подручја општине Лопаре. Израда документа реализована је у сарадњи са Омладинским комуникационим центром из Бањалуке.

Поред Одјељења за привреду и друштвене дјелатности општине Лопаре, у израду овог стратешког документа укључени су и представници релевантних институција које имају утицаја на младе: Центар за културу и информисање, Дом здравља „Лопаре“, Полицијска станица „Лопаре“, Центар за социјални рад Лопаре, представници образовних институција, Биро Лопаре, Библиотека „Десанка Максимовић“ Лопаре. Поред наведених институција у израду документа укључени су и представници омладинских организација које функционишу на територији општине, као и други млади људи који нису припадници ниједне формалне организације, али су дали свој допринос заједници кроз различите облике ангажовања.

Циљеви израде Омладинске политике:

1. Идентификовање кључних проблема младих,
2. Унапређење и побољшање положаја младих,
3. Задовољавање потреба младих,
4. Мотивисање младих и омладинских организација да се укључе у процес одлучивања и у процес креирања омладинске политике,
5. Стимулисање сарадње између Општине, младих, институција, медија и омладинских организација.

На основу Одлуке о приступању израде документа Омладинске политике општине Лопаре („Службени гласник општине Лопаре“, број: 03/16) приступило се изради овог документа и идентификоване су следеће приоритетне области:

1. Запошљивост,
2. Социјална и здравствена заштита,
3. Омладинско организовање и информисање,
4. Слободно вријеме, спорт и култура.

На основу скупштинске Одлуке, Начелник општине Лопаре формирао је радну групу за израду документа у следећем саставу:

1. Жељко Керовић, предсједник радне групе,
2. Косана Росић Беновић, за област „Запошљивост“ младих,
3. Тања Марковић, за област „Социјална и здравствена заштита“,
5. Мирослава Савић, за област „Омладинско организовање и информисање“,
6. Љиљана Савић Керовић, за област „Слободно вријеме, спорт и култура“.

Сваки од чланова радне групе из одређене области оформио је посебну радну групу састављену од представника младих и релевантних институција. У оквиру ових радних група урађена је анализа постојећег стања, идентификовани су проблеми и предложене активности за рјешавање истих.

Принципи локалне Омладинске политике:

1. Партиципација младих – активно учешће грађана подразумијева права, средства, простор и могућности, а по потреби и подршку у учествовању у доношењу одлука и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва;
2. Ко-менаџмент – успостављање пуног и избалансираног партнерства између представника власти задужених за питања младих с једне стране и представника омладинских организација с друге стране;
3. Оснаживање – изградња пуне свијести о сопственим правима, развоју сопствених капацитета, као и о повећаној спремности (мотивацији) за преузимање иницијативе и одговорности за сопствени живот и заједницу;
4. Инклузивност – Омладинска политика би требала својим мјерама да обухвати све категорије и субкултуре младих без дискриминације и да избјегне стереотипно разумијевање живота младих;
5. Реалистичност – подразумијева да приоритети, циљеви и активности одређеним планом не буду само списак лијепих жеља, већ да буду реално засновани, остварљиви и да их сви релевантни актери прихвате;
6. Одрживост – Успијешна омладинска политика није она која је написана за сва времена, већ је она која има изграђене механизме континуираног мониторинга (за локални контекст мониторинга веома је важно развити превентивни план одбране од потенцијалних пријетњи које могу доћи изнутра – унутар система омладинске политике, али прије свега споља: предизборни период, политичке турбуленције, промјене општинске власти и сл.) и евалуације и спремности да се у складу с тим информацијама мијења, прилагођава, унапређује;
7. Заснованост – Ефикасна омладинска политика мора бити заснована не само на политичким и моралним циљевима, већ прије свега на поузданим информацијама о друштвеном положају младих и њиховим промјенљивим очекивањима, ставовима и животним стиловима;
8. Права младих – Развој омладинске политике и усвајање локалног акционог плана за младе не треба да узима у обзир само потребе, интересовања и проблеме младих, већ првенствено њихова права (право на достојанствен живот, право на заштиту од дискриминације, на квалитетно образовање итд);
9. Транспарентност – подразумијева да читав процес планирања, развоја и имплементације омладинске политике буде доступан јавности;
10. Стратешко размишљање – Стратегија представља везу између реалности и могућности, између садашњег стања и визије будућег друштва. Да би била успјешна, стратегија треба да је добро утемељена у реалности, а истовремено вођена јасном, снажном и мотивишућом визијом;
11. Хармонизација – подразумијева вертикалну повезаност локалног акционог плана за младе са другим релевантним стратегијама на регионалном, националном, па и Европском нивоу, али и хоризонталну усклађеност са другим општинским стратегијама и приоритетима.

Приликом израде овог документа кориштени су подаци прикупљени за израду Омладинске политике Републике Српске за период 2017-2020. година.

1. ОПШТИНА ЛОПАРЕ- ОПШТИ ПОДАЦИ

Општина Лопаре се налази у сјевероисточном дијелу Босне и Херцеговине (БиХ) и дио је ентитета Републике Српске (РС). Потписивањем Дејтонског мировног споразума, од територије некадашње општине Лопаре настале су двије општине и то садашња општина Лопаре у РС и општина Челић која је дио Федерације Босне и Херцеговине (ФБиХ). Садашња општина Лопаре заузима површину од 299,8 km² и граничи са општинама Угљевик и Бијељина у РС, Теочак, Сапна, Тузла и Челић у ФБиХ, те са Брчко Дистриктом БиХ. Налази се на прелазу планине Мајевице ка равницама Семберији и Посавини и представља средиште тог дијела Подмајевице. Цијело подручје карактерише велики број мањих водених токова, а кроз град Лопаре протиче ријека Гњица.

На просјечној надморској висини од 235 m налази се Центар Лопара. Општина Лопаре располаже природним ресурсима: пољопривредно земљиште, шуме и камен, док у мањем и неиспитаном обиму има камене соли и руде угља. Кроз општину пролази регионални пут Тузла–Брчко и Бијељина–Тузла. Дужина путне мреже на подручју општине износи 515 km, од чега 253 km категорисаних и 262 km некатегорисаних путева. Ради се о 18 km магистралног пута, 62 km регионалног пута, те 144 km локалних путева (77 km асфалтирано).

Општина Лопаре се састоји од 33 насељена мјеста организована у 25 мјесних заједница. Процијењени број становника за Општину у 2013. години према прелиминарним подацима пописа становништва је 16.568 становника, од чега се процјењује да младу популацију чини 30% становништва.

У последњих неколико година примјетан је тренд опадања броја рођене дјече. У 2016. години, према подацима Центра за социјални рад, рођено је 47 дјеце. Ова чињеница највише је условљена великом незапослености становништва које у потрази за послом одлази у сусједне општине, а велики је број и оних који напуштају државу у потрази за бољим животним условима. Према Статистичком годишњаку Републике Српске за 2016. годину, у 2015. години укупно је досељено 65 становника, док је број одсељених 198 у истој години на територији општине Лопаре.

Табела 1. Преглед рођених, умрлих и склопљених бракова 2011-2015. година

Година	Рођени						Природни прираштај	Умрли				Бракови	
	Укупно	Живорођени			Мртво-рођени	Укупно		Мушки	Женски	Умрла одојчад		Склопљени	Разведени
		Свега	Мушки	Женски						Свега	Мушка		
2011	64	62	35	27	2	-109	171	78	93	-	-	47	10
2012	69	68	30	38	1	-155	223	117	106	-	-	48	10
2013	55	55	30	25	-	-144	199	97	102	-	-	47	8
2014	52	52	24	28	-	-179	231	113	118	1	-	44	13
2015	48	48	28	20	-	-174	222	105	117	-	-	55	8

Извор: Статистички годишњак Републике Српске 2016

У општини Лопаре образовни рад са дјецом и младима остварује се кроз предшколско, основно и средње образовање. Дјечији вртић у Лопарама једини је вид образовања дјеце предшколског узраста. Тренутно у вртићу борави 38 дјеце у различитим старосним групама. Основно образовање проводи се кроз три централне школе у Лопарама, Прибоју и Корају. Свака од ових школа има подручна одјељења распоређена у неколико околних села. Средњошколско образовање врши се у средњошколском центру „Вук Караџић“ у Лопарама. У овиму ове школе постоје различити образовни профили.

На подручју општине Лопаре постоји један Средњошколски центар, а то је ЈУ СШЦ „Вук Караџић“ која је у школској 2016/2017 години извршила упис 66 ученика у први разред, у 4 одјељења. У овом центру ученици имају на располагању следеће 4 смијера, образовна профила-занимања:

1. Гимназија - општи смјер,
2. Економија, право и трговина: економски техничар, банкарски техничар и пословно правни техничар,
3. Електротехника-техничар рачунарстава,
4. Машинство и обрада метала - Аутомеханичар.

За све облике васпитно-образовног рада школа има одговарајуће услове. Образовно-васпитни процес, ове школске године изводи укупно 29 наставника предавача заједно са наставницима практичне наставе. Сви часови наставе су стручно заступљени. Наставу средњег образовања похађа 278 ученика, организованих у 15 одјељења. Завршне разреде похађа укупно 71 ученик тј. 61 ученик четвртог степена, док 10 ученика трећег степена сложености који завршава школовање ове школске године (Аутомеханичар). Поред СШЦ у Лопарама, велики број ученика похађа школе и у околним градовима (Брчко, Бијељина и Угљевик).

Према расположивим подацима, у последње двије године биљежи се смањење броја уписаних на високошколске образовне институције.

Табела 2. Студенти са пребивалиштем на територији општине Лопаре

	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Број уписаних студената високошколским установама	219	228	209	192	168
Број дипломираних студената	43	35	30	22	24

Извор: Статистички годишњак Републике Српске 2016

Са порастом броја нових високошколских установа у околини (Бијељина, Брчко, Тузла), расте и број младих који наставља даље школовање (15-20%), али и даље највећи број младих остаје на нивоу средњег образовања, док значајан број одлази у иностранство, што поново указује на потребу за систематским начином рјешавања потреба и проблема младих.

У општинској управи општине Лопаре Правилником о систематизацији није посебно дефинисан реферат службеника за младе. Послове везане за питања младих обавља Самостални стручни сарадник за управљање развојем.

Отварањем омладинског Инфо- центра у оквиру Центра за културу и информисање у Лопарама обезбијеђен је адекватан простор за окупљање младих. Чињеница је да се овај простор недовољно користи у наведене сврхе. У више насељеним мјестима општине постоји неколико кафића и клубова у којима се окупља значајан број младих.

2. АНАЛИЗА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА

2.1. Запошљивост младих

По степену развијености Општина Лопаре спада у изразито неразвијене општине. У послјератном периоду је дошло до преструктурирања привреде и промјене власништва у постојећим привредним субјектима, те до настајања нових предузећа и развоја занатско-предузетничке дјелатности.

Према званичним подацима Републичког завода за статистику РС број пословних субјеката се повећава из године у годину, а према подацима из Пореске управе за 2015. годину број правних субјеката је 195, док су подаци АПИФ-а најрелевантнији, али нису доступни. Стварна ситуација је таква да је број активних пословних субјекта, односно предузећа много мањи и креће се око 53 предузећа.

У општини Лопаре нема великих предузећа. Од укупног броја регистрованих предузећа, 69% су микро предузећа која запошљавају до девет радника. Средња предузећа која запошљавају између 50 и 250 радника чине само 7% од свих регистрованих предузећа и углавном су у државном власништву.

Према подацима Одјељења за привреду и друштвене дјелатности, у 2015. години су биле регистроване 149 предузетничке радње од чега 58 трговачке, 29 угоститељских, 16 из области саобраћаја и 46 занатских радњи, а у 2014. години су биле регистроване 171 радње, односно 55 трговинских, 40 угоститељских, из области саобраћаја 16, 49 занатских радњи и осталих 11.

Поређење регистрованог броја предузећа и самосталних дјелатности на 1.000 становника указује на мали број регистрованих субјеката у општини Лопаре.

По евиденцији о регистрованим пољопривредним газдинствима Одјељења за привреду и друштвене дјелатности Општине Лопаре на подручју општине је у 2013. години број регистрованих пољопривредних газдинства износио 1.115, док је у 2014. по новим прописима регистровано укупно 468 пољопривредних газдинстава, од чега су 24 комерцијална пољопривредна газдинства, 443 некомерцијална пољопривредна газдинства и 1 пословни субјект (задруга), а у 2015. години регистровано је укупно 461 пољопривредно газдинство, од чега је 35 комерцијалних пољопривредних газдинства и 426 некомерцијалних пољопривредних газдинства. Са 8.04.2016. године број регистрованих пољопривредних газдинства износи 625, од чега 580 некомерцијалних пољопривредних газдинства и 45 комерцијалних пољопривредних газдинства. Од укупног броја пољопривредних произвођача око 50 лица је из омладинске популације.

Концентрација запослености у дјелатности прерађивачке дјелатности, пољопривреде, лова и шумарства на подручју општине Лопаре у претходном периоду је већа од просјечне концентрације запослености у овим дјелатностима на подручју РС, што указује да је прерађивачка дјелатност, дјелатност пољопривреде, лова и шумарства јака локална дјелатност која може послужити као основа за даљи развој и запошљавање на подручју општине.

Просјечна нето плата општине Лопаре у 2015. години, према подацима Републичког завода за статистику РС, је износила 737 КМ по чему је општина Лопаре међу последњима у регији и испод је републичког просјека који износи 831 КМ. Нето плата у 2015. години биљежи тренд благог пада, с обзиром да је у 2014. години била на нивоу од 741 КМ.

Према подацима Пореске управе РС и Фонда здравственог осигурања РС-Пословна јединица Лопаре, број запослених у општини у 2016. години износио је 1.163, а у 2015. години износио је 1.129 запослених лица.

Табела 3. Компаративни приказ регистрованог броја запослених у периоду 2009-2013. година

	Број регистрованих запослених				
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
У државном и мјешовитом сектору	595	620	601	615	615
У приватном сектору	663	612	560	552	570
Који раде у ФБиХ и ДБ	55	59	72	55	56
Који раде у иностранству	61	81	83	141	140
Укупно:	1.374	1.372	1.316	1.363	1.381

Извор: Фонд здравственог осигурања општине Лопаре

Напомена: Због различитог система обраде података који је био у примјени у ранијем периоду до краја 2013. године Фонд здравственог осигурања располагао је са подацима о броју запослених лица које је разврставао на начин како је приказано у табели, али у 2014. и 2015. години не располажу таквим подацима о запосленим лицима.

Табела 4. Компаративни приказ регистрованог броја запослених у периоду 2009-2015. година без категорије регистрованих запослених у иностранству

Година	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Број регистрованих запослених без категорије запослених у иностранству	1.313	1.291	1.233	1.222	1.241	1.116	1.129

Извор: Фонд здравственог осигурања општине Лопаре

Број лица која траже посао са 17.01 2017. године према евиденцији Завода за запошљавање – Биро Лопаре је 1.106, док се укупно 2.284 лица води на евиденцији незапослених.

Табела 6. Старосна структура незапослених 15-30 година старости (подаци Завода за запошљавање Лопаре на дан 8.04.2016. године)

Старосна структура	УКУПНО	Жене
Од 15 - 18 година	1	1
Од 18 - 21 година	5	1
Од 21 - 24 година	107	37
Од 24 - 27 година	91	44
Од 27 - 30 година	126	78
УКУПНО	330	161

Табела 5. Квалификациона структура незапослених 15-30 година старости (подаци Завода за запошљавање Лопаре на дан 8.04.2016. године)

Квалификациона структура	УКУПНО	Жене
1 Неквалификовани радници	20	13
2 ПК-НСС радници	1	1
3 Квалификовани радници	54	21
4 Техничари ССС	176	71
5 ВКВ специјалисти	0	0
6-1 Виша стручна спрема	0	0
7-1 ВСС 180 ЕЦТС	12	5
7-2 ВСС 240 ЕЦТС,4г,5г,6г	63	47
7-3 Мастер 300 ЕЦТС	4	3
7-4 Магистар стари програм	0	0
8 Доктори наука	0	0
У К У П Н О	330	161

Табела 7. Дужина чекања на Заводу незапослених 15-30 година старости (подаци Завода за запошљавање Лопаре на дан 8.04.2016. године)

Распон чекања	УКУПНО	Жене
0 - 6 мјесеци	77	39
6 - 12 мјесеци	65	37
1 - 2 год	84	25
2 - 3 год	20	15
3 - 5 год	43	9
5 - 7 год	18	15
7 - 9 год	11	10
9 год и више	12	11
У К У П Н О	330	161

Прегледом броја незапослених по врсти занимања за незапослене узраста 15-30 година (подаци Бироа за запошљавање Лопаре на дан 8.04.2016.године) видљиво је да је највише лица на листи за незапослене из реда економски техничар, њих 41 - занимање са завршеним четвртим степеном, у оквиру занимања са завршеним седмим степеном највише незапослених је са занимањем- дипломирани економист, 29 незапослених.

Велика незапосленост младих, као и немогућност брзог рјешавања овог проблема свакако је један од кључних проблема младих на подручју општине Лопаре. Велики број фирми не ради или ради на минимуму капацитета, тако да је број радних мјеста ограничен и сведен углавном на услужне и трговинске дјелатности. Управо због тога, млади се не враћају након студија у општину Лопаре, јер су принуђени да посао траже у другим срединама. Бесперспективност средине и жеља за одласком из општине Лопаре је последица, прије свега незапослености, неразвијености инфраструктуре и мале могућности скорог ријешавања ових проблема.

2.2. Социјална и здравствена заштита младих

Закон о социјалној заштити проглашава Републику и градове/општине за носиоце социјалне заштите. Јавна установа Центар за социјални рад (ЦСР) је носилац социјалне заштите на подручју општине Лопаре чија се дјелатност састоји у обављању послова социјалне и дјечије заштите, породичне заштите, старатељства и усвојења, извршења васпитних мјера и мјера појачаног надзора, услуга социјалног рада и других послова предвиђених Законом о социјалној заштити.

Центар има адекватне просторије за рад како то захтијевају стандарди социјалног рада, а и техничка опремљеност је задовољавајућа.

У ЦСР за социјални рад забринути су чињеницом све већег одласка омладине из општине, као и чињеницом великог броја сиромашних чији број константно расте. Дјелатност ЦСР финансира се из општинског буџета. Социјална давања корисницима се највећим дијелом финансирају из општинског буџета, дијелом из Фонда за дјечију заштиту РС, те једним дијелом из допунских средстава за социјалну заштиту из буџета РС. Издвајања из општинског буџета за социјална давања повећавају се из године у годину, али су она и даље недовољна. Буџет Центра намијењен корисницима за 2017. годину износи 680.600,00 КМ, док је у 2016. години за ову намјену издвојено 755.605,00.

Број корисника Центра константно расте, тренутно на евиденцији се налази 331 корисника. 18 особа са овог подручја смјештена је у установе социјалне заштите, а троје дјеце је смјештено у друге породице. При ЦСР регистровано је значајан број дјеце која су категорисана, а сматра се да је стварни број дјеце са посебним потребама знатно већи. Родитељи дјеце са посебним потребама често немају довољно развијену свијест о потребама дјеце, тако да ријетко врше категоризацију ове дјеце, па чак ни регистрацију.

Дом здравља Лопаре је главни носилац здравствене заштите на територији Општине. У склопу Дома здравља функционишу амбуланте породичне у Мртвици, Прибоју и Бобетином Брду. Амбуланта у селу Пипери затворена је због недовољног броја пацијената. Поред Дома здравља регистрована су и три дома за стара и немоћна лица, двије приватне стоматолошке ординације и шест апотека, од којих је пет у приватном власништву.

Од 2004. године у Дому здравља проводи се пројекат породичне медицине, запослено је 37 медицинских радника, од тога 14 доктора медицине и специјалиста из различитих области, распоређених у седам тимова. За Дом здравља у Лопарама, односно осигуранике са подручја општине, консултативно специјалистичку здравствену заштиту из области педијатрије, гинекологије, ортодонције, оралне хирургије и дјечије превентивне стоматологије, Центра за ментално здравље и Центра за базичну рехабилитацију-уговориле су друге установе: Дом здравља Угљевик, Дом здравља Бијељина, специјалистичка гинеколошка ординација „Др Весна Лукић“ Бијељина. У згради ове установе служба породичне медицине има одговарајуће услове, за чије су потребе у склопу пројекта „FaMi“ и уз помоћ Швајцарске агенције за развој и сарадњу адаптиране три ординације и двије интервенције, што задовољава стандарде и по простору и по опреми.

У току 2016. године било је укупно 10.158 регистрованих пацијената на територији Општине. У служби за вакцинацију успјешно је спроведено 550 вакцинације дјеце која

подијежу обавезној вакцинацији према Правилнику о имунизацији и заштити становништва од одређених заразних болести, док је против сезонског грипа вакцинисано 257 особа. С обзиром на велики број здравствено неосигураних лица, сиромаштво и слабо ријешену социјалну и здравствену заштиту, велики број становника се сусреће с потешкоћама када је у питању партиципација у плаћању медицинских услуга, тако да и економска приступачност здравственој заштити није загарантована.

Сваке године Дом здравља организује повремена савјетовања на тему заштите здравља кроз програме едукације и информисања о превенцији од разних болести. У току 2015. године организована су савјетовања за младе школског узраста и за одрасле. Савјетовања одржана су дјелимично. Њихову потпуну реализацију онемогућила је чињеница да Дом здравља располаже са недовољно компетентног кадра за извођење оваквих активности. На исте теме, у 2016. години планирано је да се одрже слична савјетовања. Како би се одговорило све већим потребама у области здравствене заштите неопходно је повећати број оваквих семинара и кампања у циљу постизања повећаног и бољег просвјешћивања становништва, а посебно младих.

На основу података за 2014. годину ЈЗУ Институт за јавно здравство, број лијечених младих у стационарним здравственим установама од болести система крвотока је 263 (1,33%), дијабетеса 128 (3,54%), а од укупног броја лијечених због злоупотребе опојних дрога 76 лица (19,8%). Број малолетничких трудноћа у 2014. години је 49 (0,53%), а по подацима ЈЗУ Институт за јавно здравство, прикупљених на основу истраживања спроведеног 2011. године међу студентима на јавним универзитетима у Републици Српској, 2,7% студената је изјавило да су боловали од једне или више полно преносиве болести. У 2014. години пријављено је укупно 147 обољелих од полних заразних болести (хламидијаза: 127, сифилис: 15, гонореја – трипер: 1, ХИВ позитивност: 2, сида: 2) са стопом морбидитета од 10,5% и до 0,86% учешћа у укупном оболијевању од заразних болести. Од овог броја, број обољелих младих је 76 (хламидијаза: 70, сифилис: 5 и гонореја – трипер: 1). Стварно оболијевање је вјероватно веће, јер се због саме природе ових обољења, културолошких разлога (присутност стигме и дискриминације), ове болести углавном нередовно и недовољно пријављују. На основу података ЈЗУ Институт за јавно здравство, прикупљених на основу истраживања здравља становништва у Републици Српској из 2010. године, старије становништво (од 55 до 64 и 65 и више година старости) је у већем проценту наводило присуство емоционалних проблема (28,8% и 27,7%), за разлику од млађег становништва (од 18 до 24 године) код којег је присуство емоционалних проблема било знатно мање изражено (17,6%). Посматрајући индикаторе менталног здравља на популационом нивоу (психолошки дистрес и позитивно ментално здравље), млађе категорије становништва имају боље ментално здравље у поређењу са старијим категоријама становништва.

На основу резултата истраживања Омбудсмана за дјецу Републике Српске за 2012. године, који се односе на репродуктивно здравље, дошло се до следећих података:

- На анкетна питања одговорило је 523 средњошколаца, од чега 318 дјевојака, или 61%, и 205 младића, или 39%.
- 67% младих добија информације о репродуктивном здрављу из медија, упола мање од родитеља 39%, 33% од вршњака, а свега 15% у школи.
- 58% дјеце процјењују да у школи добијају врло мало информација о репродуктивном здрављу, 24% сматра да добија довољно информација, док 18% сматра да уопште у школи не добија те информације.

- 82% средњошколаца жељело би да у школи учи о репродуктивном здрављу, а свега 18% не.
- 39% ученика би жељело да о репродуктивном здрављу учи у редовној настави и 35% на часовима одјељењске заједнице, а 23% у секцијама и ваннаставним активностима.
- 69% младих жели да о репродуктивном здрављу учи од стручњака, а 23% анкетираних од вршњачких едукатора, док свега 8% од наставника
- 52% сматра да би са учењем о репродуктивном здрављу требало почети од шестог до деветог разреда основне школе, 37% у средњој школи, док 12% сматра да треба учити о репродуктивном здрављу до четвртог разреда основне школе.
- Готово једнак број младих сматра да је за добровољни пристанак дјетета на сексуални однос потребно имати 17 година – 30%, или 18 година – 34%

Према резултатима истраживања потреба и ставова младих у Републици Српској у 2015. години, дошло се до следећих података: поред смањења незапослености (оцјена 3,79 на скали од један до четири), питање здравствене заштите (оцјена 3,73), као и економског раста и развоја (3,73) је од значајног интереса за младе. Слиједи борба против криминала и корупције (3,69) и побољшање положаја младих (3,64). На посљедњем мјесту је развој приватног предузетништва (3,37).

Скоро 37% анкетираних младих признаје да користи дуван. Дјелимично више градске омладине конзумира цигарете, док су ученици и студенти већински конзументи. Око 35% анкетираних младих људи користи алкохол. Више се конзумира код градске омладине, а студенти и ученици су главни млади конзументи. Кориштење марихуане у протеклих шест мјесеци анкетирани су оцијенили са 1,22 (оцјена један – никад, оцјена четири – често), што указује да један дио анкетираних младих људи користи или је користио. Међутим, када причају о опажању конзумирања наркотика код других, коефицијент је значајно већи – 2,60 (оцјена два – ријетко, оцјена три – понекад).

Скоро 67% анкетираних младих је имало сексуална искуства. Градска омладина је сексуално активнија, а категорије студената, запослених и незапослених младих су најактивније групе. Иако је 37,49% младих изјавило да никада не користе контрацепцију, њих 7,61% не знају шта је контрацепција.

Већина анкетираних младих, око 84%, ријетко (50,48%), или само ако је организовано у склопу школе или посла (32,46%), иде на систематске љекарске прегледе. Око 96% анкетираних младих оцјењује своје уопштено здравствено стање као прилично добро (39,44%) или веома добро (55,84%). Умјерена до јака потреба за здравственим установама (оцјене од 3,28 до 3,41 на скали од један до четири) је приказана код већине анкетираних младих.

Према подацима добијеним из Полицијске станице у Лопарама у 2015. години на подручју општине Лопаре догодило се укупно 56 саобраћајних незгода (повећање за 43,59% у поређењу са 2014. годином), од чега 2 са погинулим лицима, 4 са тешко повријеђеним лицима (повећање за 300%), 19 са лакше повријеђеним лицима (повећање 216,67%) и 31 саобраћајана незгода са материјалном штетом (повећање 3,33%).

Током 2015. године полицијски службеници су евидентирали укупно 2.895 прекршаја из области безбједности саобраћаја, повећање за 107,23% у поређењу са 2014. годином. У 2015. години полицијски службеници су из саобраћаја искључили укупно 131 возача због вожње под дејством алкохола.

Према подацима Министарства унутрашњих послова Републике Српске, у Извјештају о стању безбједности у Републици Српској, јануар – децембар 2014. године,

наводи се да је укупна стопа општег криминалитета код малољетних лица смањена за 33% у односу на 2013. годину (531 кривично дјело у 2013. години и 355 кривичних дјела у 2014. години), али су информације у вези са повећањем криминалитета малољетних лица и над малољетним лицима присутне у областима кривичних дјела против полног интегритета (100% више у односу на 2013. годину, односно један случај трговине малољетним лицима), злоупотребе дрога (50% више у односу на 2013, односно шест кривичних дјела у 2013. години и девет кривичних дјела у 2014. години), прекршаја у вези са оружјем и муницијом (133,3% више у односу на 2013, односно три прекршаја у 2013. години и седам прекршаја у 2014. години). У Информацији о безбједности саобраћаја у Републици Српској за 2012. годину, сачињеног на основу аналитичких изјештаја МУП-а Републике Српске, наводи се да је од укупног броја смртно страдалих лица у саобраћају током 2012. године 30% страдалих из категорије младих учесника у саобраћају.

2.3. Омладинско организовање и информисање

Према Закону о омладинском организовању Републике Српске омладинско организовање темељи се на поштовању људских права и слобода, као и изворних начела демократије заснованих на Уставу Босне и Херцеговине, Уставу Републике Српске и међународним конвенцијама из области омладинских дјелатности. Према истом Закону, циљеви омладинског организовања су:

- Подстицање системског унапређења и развоја омладинског организовања и омладинске политике уз активно учешће омладине,
- Анимирање омладине,
- Афирмација омладинских активности,
- Затупање интереса и права омладине,
- Промоција учешћа младих у процесу одлучивања.

Законом о омладинском организовању дефинисана је обавеза формирања Комисије за младе у локалним самоуправама како би се створили услови за активно учешће младих у процесу доношења одлука. У 39 од 46 општина у Републици Српској формиране су комисије за младе. Само 13 ЈЛС има усвојену омладинску политику на локалном нивоу. У оквиру сталних радних тијела општине Лопаре оформљена је Комисија за младе која би требала да заступа интересе младих са територије општине. Комисија се састоји од пет чланова, од којих су три члана одборници у Скупштини општине.

Законом о омладинском организовању Републике Српске дефинисани су локални омладински савјети који дјелују у градовима и општинама, а чији допринос треба да буде у заступању потреба младих на локалном нивоу. Дефинисано је да су ЈЛС дужне да финансирају и технички помогну рад локалних омладинских савјета. У Омладински регистар, који води Министарство, уписане су само три организације које испуњавају услове на основу Закона о омладинском организовању и Правилника о упису у омладински регистар да имају статус локалних омладинских савјета.

У Омладинском регистру Министарства, закључно са 7. септембром 2015. године, уписане су: 121 омладинска организација, 87 организација за младе, пет републичких омладинских организација и три локална омладинска савјета.

На подручју општине Лопаре, међу првима су регистроване три омладинске организације („Фортис“ Лопаре, „Клуб младих“ Прибој и „Фомако“ Корај), као и Савјет ученика СШЦ. Наведене организације су и организовале Омладински савјет општине Лопаре (ОСОЛ), али он не функционише у задовољавајућој мјери (нефункционална структура, неактивност руководства).

Од омладинских организација у Лопарама најактивније су: Омладински клуб Лопаре- ОКЛОП и Светосавска омладинска заједница. Ове омладинске организације окупљају значајан број младих људи, до сада имају неколико успјешно реализованих пројеката. Недавно је основана и омладинска организација „Перспектива“, а у фази оснивања је и „Центар младих Лопаре“. Такође, треба поменути да функционишу и три еколошке организације: Еко-Леонардо из Прибоја, Viva natura из Подгоре и Рисовац-Лопаре, а које се баве и проблемима младих. У Лопарама успјешно функционише и СПКД „Просвјета“. Ово друштво кроз различите секције: фолклорну, рецитаторску, ликовну, литерарну и друге секције пружа прилику младим људима да квалитетније проведу своје слободно вријеме.

Министарство управе и локалне самоуправе од 2010. године до 2014. године издвојило је 52.493,64 КМ за омладинске организације, док је Омладинском савјету Републике Српске, као удружењу од јавног интереса, у овом периоду исплаћено 46.400 КМ. У буџету општине Лопаре у 2016. години за потребе младих издвојено за:

- Ученичке стипендије 19.350,00 КМ,
- Превоз ученика 22.650,00 КМ,
- Пројекте у сарадњи са фондацијом „Мозаик“ 6.600,00 КМ(укупна вриједност пројеката је 11.000,00 КМ)

За 2017. годину предвиђени буџет за младе износи 8.000,00 КМ, док је за стипендије и превоз ученика укупно предвиђено 38.000,00 КМ. За награде најбољим ученицима предвиђено је 500 КМ.

Волонтерски сервис Републике Српске чини 11 локалних волонтерских сервиса са више од 2.500 регистрованих волонтера. Током 2014. године остварено је више од 13.000 волонтерских сати. Млади волонтери из Лопара до сада су дали значајан допринос кроз реализацију многобројних пројеката. Неколико пута до сада млади из различитих омладинских организација заједнички су спровели неколико активности из области заштите животне средине, едукације младих, а неопходно је поменути и хуманитарне акције које су организовали за најугроженије категорије становништва.

У току 2012. године, у сарадњи са Центар за омладински развој ПРОНИ из Брчког, Центром за одрживи развој (ЦСД), Центром за енергетску ефикасност (ЦЕЕФ), Омладинском информативном агенцијом (ОИА), те носиоцем пројекта YouthBuild International из Бостона, реализован је пројекат „Млади еко лидери“ који је финансиран од стране америчког народа. Овај пројекат окупио је значајан број младих људи који су прошли кроз теоријски дио и практичну обуку у току које је: направљен контејнер за сепарацију отпада, офарбане клупе и уређен цвијетњак испред Дома културе у Лопарама, урађена термо изолација на двије куће, израђене соларне лампе и подијељене социјално угроженом становништву општине.

Општина Лопаре, у сарадњи са фондацијом Мозаик и другим донаторима, у периоду 2012-2016. година, успјешно је реализовала пројекат Омладинска банка. Омладинска банка подржала је пројекте омладинског активизма у износу од 85.973,00 КМ. Овим средствима финансирани су пројекти препознати као приоритет за младе људе Лопара и околине, па су изграђени: тениски терени, аутобуска стајалишта, дјечија игралишта, спортски терени, школске стазе и други. Треба напоменути да Омладинска банка финансира пројекте неформалних група младих.

Према резултатима Истраживања потреба и ставова младих у Републици Српској у 2015. години, добијени су следећи подаци:

- 64% младих нису чланови омладинских организација, око 23% њих јесте, док 13% изјављује да сад нису чланови, али су некад били.
- 59% младих нису учествовали у раду омладинских организација.
- 26% младих је у чланству неке партије, док 74% њих није.
- 6% испитаних мисли да њихов глас има пуно утицаја на политички живот, 67% да има мало, а 27% да нема уопште утицаја.
- 24% младих никад није изашло на изборе, 27% их тврди да су изашли на све изборе, 24% да су изашли неколико пута, 11% на већину, а 14% их још нема право гласа.
- 34% испитаних не познаје политичко уређење Републике Српске, 43,86% не познаје политичко уређење БиХ.

- 80% младих никада се није обратило локалним властима, 72% никад нису били на јавној расправи и 61% никад нису потписали петицију.

- 57% младих није у протеклих годину дана радило никакву волонтерску активност, 12% их је волонтирало у оквиру активности ОЦД, 10% је помагало старијим лицима или лицима са посебним потребама, 8% је учествовало у организацији културних догађаја, а око 6% их је учествовало у организацији спортских догађаја.

У области информисања ситуација је на задовољавајућем нивоу. На подручју општине грађани се информишу преко општинске Web странице, преко страница www.majevicaonline.com www.infolopare.com и друштвених мрежа које данас имају велики утицај у информисању и ширењу информација. Општинска Web страница објављује важније информације о животу локалне заједнице, па су тако и млади боље информисани о дешавањима у локалној заједници, будући да их све већи број користи интернет. Становништво се на адекватан начин информише о свим битним локалним темама и преко медија из околних општина то су: „Скала радио“ из Угљевика (емитују су се вијести, прилози и гостовања уживо), регионалне седмични лист „Семберске новине“ (Хроника Лопара, цијела страна), РТВ БН (Бијљина), РТВ ХИТ (Брчко) и други.

На територији цијеле општине постављене су Инфо табле на којима су истакнуте све важније информације и догађаји.

Прилагодљивост, мобилност и друштвена покретљивост младих су пресудни фактори друштвеног развоја. Због тога је важно младе што прије и у што већем обиму укључити у друштвени живот, како би се остварио њихов потенцијал, будући али и садашњи. Млади представљају генерацију која ће донијети промјене нужне за прилагођавање све динамичнијем свијету.

2.4. Слободно вријеме, спорт и култура

Имајући у виду да слободно вријеме младих нису само спортске и културне активности, већ да га чине и креативни, рекреативни и едукативни садржаји и начини изражавања младих, слободно вријеме се најшире схвата и приближава младима кроз дјеловање у оквиру омладинског рада.

Носиоци активности слободног времена могу бити различите организације, клубови и институције. Основни услов је да понуде структуриране активности које одговарају на интересе и потребе корисника. У Републици Српској су то спортски клубови, омладински центри, омладинске организације и организације за младе, позоришта, биоскопи, библиотеке, музеји и слично.

Јавне установе на подручју општине Лопаре активне у области културе су: ЈУ „Центар за културу и информисање“ (ЦКИ) Лопаре и Народна библиотека „Десанка Максимовић“ Лопаре. Данашња зграда Дома културе стављена је у функцију 2010. године као вишенамјенски објекат која сада егзистира као комплексна установа са површином око 1100 m², са кино салом са којим управља ЦКИ у коме се одвијају све важније манифестације. У објекту ЦКИ налази се и Народна библиотека „Десанка Максимовић“, која независно од ЦКИ у организационом и правном смислу обавља своју дјелатност на више од 300 m² и располаже са 24.904 књига. У 2016. години било је 578 уписаних читалаца. Народна библиотека је углавном организатор културних дешавања као што су књижевне вечери, изложбе, драмске представе.

И поред тога што су установе културе постигле у свом раду значајне резултате, евидентни су и многи проблеми, који отежавају рад. У правилу, то су проблеми са финансијским средствима. У културном животу Лопара, већи ефекат би се постигао бољом организацијом и синхронизацијом активности појединих установа, јер често преклапање и динамика одвијања догађаја умањују њихив ефекат.

Финансирање ЈУ ЦКИ као и већег дијела свих културних манифестација врши се из буџета општине. Из општинског буџета издвајају се и средства за Српско просвјетно културно друштво „Просвјета“ Лопаре. За финансирање Народне библиотеке средства се издвајају са ентитетског нивоа (лична примања за запослене у Народној библиотеци), из општинског буџета (материјални трошкови), те кроз властите приходе библиотеке (чланарине и донације).

Поред установа културе, свој допринос богатом културном животу и општем развоју културе дају и: Српско просвјетно културно друштво „Просвјета“ Лопаре, Позориште „Дуга“ Лопаре, Светосавска омладинска заједница Епархије зворничко-тузланске Лопаре, те васпитно-образовне установе у чије активности су укључени углавном млади.

Сва културна дешавања која се организују у општини Лопаре организују се углавном у граду и ЦКИ, чија техничка опремљеност још увијек не задовољава потребе становништва. Културна инфраструктура није развијена у руралним дијеловима општине, а приступ руралног становништва културним дешавањима је ограничен.

Као резултат рада установа културе и удружења грађана која се баве културном дјелатношћу одржавају се бројне културне манифестације као што су:

- Светосавске свечаности, у мјесецу јануару;
- Мајевичко посијело, традиционална културно-забавна манифестација;
- Ђурђевданске свечаности, дешавања поводом крсне славе општине Лопаре;

- Ликовни сабор „Мајевица“, међународна културна манифестација;
- „Дани дијаспоре“, културно-забавна манифестација која се одржава сваке године крајем мјесеца јула;
- „Дани дјечије недеље“ у октобру.

Занимљива и динамична историја има своју потврду у културно-историјском наслеђу општине Лопаре. Знаменитост општине свакако представља велики број стећака и њихових некропола који су најупечатљивији симбол времена од 13. до краја 15. вијека затим сакрални објекти (цркве), археолошка налазишта и други споменици културе. Културно историјско наслеђе општине Лопаре (према постојећем стању) чине: 29 споменика НОР и револуције, 1 партизанско спомен гробље, 21 некропола стећака, 5 археолошких налазишта, 16 споменика отаџбинског рата.

Последњих неколико године младима се посвећује све већа пажња. Општина је, подршком за реализацију неколико пројеката, помогла да се створе услови за рад омладинских организација. У склопу Центра за културу и информисање отворен је Омладински инфо центар. Документ Омладинске политике је усвојен за период 2008-2010. године, а у току је израда новог документа за наредни период. Такође, у сарадњи са Фондацијом Мозаик из Сарајева подржан је пројекат Омладинска банка Лопаре која подржава пројекте који се реализују на подручју општине Лопаре и имају за циљ јачање сарадње и побољшање живота младих.

Поред тога, у последњих неколико година подржава се и рад приправника, чиме се стварају услови да се све већи број младих високообразованих стекне услове за одрађивање приправничког стажа и лакше услове за запошљавање.

Спорт у Републици Српској је организован у складу са Законом о спорту у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, бр. 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08). Увидом у Регистар спортских организација и других организација у области спорта, који води Министарство, установљено је да у Републици Српској дјелује 35 спортских савеза и шест спортских савеза лица са инвалидитетом. До сада је регистровано око 1.000 спортских организација у Републици Српској. Стратегија развоја спорта у Републици Српској 2012–2016. године показује да иако Република Српска има огроман природни потенцијал за бављење спортом и рекреативним спортом, те могућности нису у потпуности искориштене: „Студија о односу инвестиција у бањско-рекреативно-здравственим центрима Републике Српске, показала је да од укупне инвестиције „71,02% средстава се ангажују у смјештајне капацитете и угоститељске садржаје, 22,86% у медицинске, а само 6,23% у спортско-рекреативне садржаје.“

Област физичке културе на подручју општине Лопаре је организована на основу Закона о спорту РС. На подручју општине Лопаре постоје следеће спортско-рекреативне организације :

- Фудбалски клуб „Мајевица“ Лопаре,
- Фудбалски клуб „Прибој" Прибој,
- Фудбалски клуб „Слобода" Мртвица,
- Фудбалски клуб „Јединство" Кореташи,
- Фудбалски клуб „Бобетино Брдо" Бобетино Брдо,
- Фудбалски клуб „Корај" Корај,
- Одбојкашки клуб „Мајевица” Лопаре,
- Карате клуб „Мајевица” Лопаре,
- Друштво спортских риболоваца „Клен“ Угљевик – Лопаре,
- Ловачко удружење „Мајевица“ Лопаре,

- Еколошко планинарско друштво „Рисовац“ Лопаре,
- УГ „ВИВА НАТУРА“ Подгора,
- Ауто-мото клуб „АТВ Мајевица“ Лопаре,
- Ауто-мото друштво „Мајевица“ Лопаре.

У општини не постоји Спортски савез, као кровна спортска организација која окупља све спортске актере већ дјелује више спортских клубова. Само су фудбласки клубови организовани у Општински фудбалски савез.

Стање спорта и спортске инфраструктуре на подручју општине Лопаре није на задовољавајућем нивоу. Стандарди за такмичење се временом поопштавају, и уколико се нешто битно не промијени, многи клубови се неће моћи даље такмичити. Скоро сви клубови функционишу на границама регуларности услова за такмичење и принуђени су да се на разне начине сналазе. Трошкови такмичења су регулисани на нивоу спортских савеза, тако да се на њих тешко може утицати, и представљају највећу ставку у буџету клубова. И поред тешке ситуације у којој се налазе, неки од клубова су остварили добре резултате. Клубови се у највећем дијелу финансирају из буџета општине Лопаре, док се остали дио обезбјеђује од донатора, које је све теже наћи. Велики проблеми с којима се спортисти и спортски радници сусрећу у општини Лопаре произилазе из недостатка финансијских средства. Као последица тога спортисти немају адекватну здравствену заштиту. Осим тога, опремљеност спортских клубова је лоша, а спортски терени нису урађени по стандардима. Општини недостаје спортско-рекреативни центар, а тренутно сви спортски клубови користе физкултурне сале СШЦ и ОШ „Свети Сава“ Лопаре.

У протеклом периоду општина Лопаре је стварала повољније услове за бављењем спортом и спортском рекреацијом. То је нарочито изражено кроз издвајање финансијских средстава из буџета општине, градњу и реконструкцију спортских терена, помагањем у организовању такмичења, манифестација, помоћи спортско-рекреативним удружењима као и другим видовима помоћи. Клубови се углавном финансирају из буџета општине Лопаре, док се остали дио обезбјеђује од донатора. Највећи дио средстава усмјерен је у клубове, док је мањи дио тих средстава утрошен за организацију турнира који се одржавају на подручју општине. У 2017. години за спорт и физичку културу предвиђена су средства из општинског буџета у износу од 65.000,00 КМ, док је исти износ за ове намјене реализован у 2016. години.

Следеће спортске манифестације се редовно одржавају на подручју општине:

- Васкршњи турнир у малом фудбалу у Пукишу за млађе категорије,
- Сениорски турнир у малом фудбалу у Милином Селу,
- Традиционални ноћни фудбалски турнир у Корају,
- Меморијални турнир у малом фудбалу "Ранко Радић Цвика" у Пељавама,
- Бициклијада, спортско-рекреативна манифестација која се организује у циљу обиљежавања Дана планете земље у Прибоју.

Тренутно су на располагању следећи спортски објекти и терени:

- Мали спортски полигони (рукомет, мали фудбал, кошарка, одбојка) 20 игралишта;
- Тенис- 2 игралишта,
- Фудбал- 6 терена;
- Сала за физичко васпитање- 4 сале.

У односу на претходне године број спортско-рекреативних организација се није мијењао. Број активних чланова у спортским клубовима износи око 300 чланова, од којег су већина из популације младих. У овај број нису урачунати учесници у више спортских манифестација локалног значаја који организује Општина. Ове манифестације окупе преко

1500 учесника. Када се узме у обзир полна структура чланства у спортским клубовима, види се да је већи проценат мушкараца у односу на жене, активан у спорту. То можемо приписати чињеници да су углавном заступљени грубо речено „мушки спортови“. Тренутно једино у оквиру одбојкашког и карате клуба жене су укључене спортивно-рекреативне спортове.

У оквиру истраживања које је спровела Комисија за координацију питања младих у БиХ, „Анализа положаја младих и омладинског сектора у БиХ“, извршена је анализа бављења младих рекреативним активностима. Закључено је да се свака друга дјевојка/жена и сваки трећи мушкарац не бави рекреативним активностима. Наведено је: „45% младих се уопште не бави рекреативним активностима које би водиле одржавању тјелесне кондиције и очувању здравља, а исто толико њих се бави активностима барем једанпут седмично; остали упражњавају овакве активности једном дневно (13%), једанпут до три пута седмично (28%) или рјеђе (13%). Процент неактивних је значајно већи када су у питању жене (56%) него мушкарци (33%)“.

Резултати „Истраживања потреба и ставова младих у Републици Српској“, 2015. година: када су у питању различите активности гдје су испитаници требао да процијене колико често се баве наведеним активностима на скали од један (никад) до четири (често), можемо видјети да се најчешће друже са пријатељима ($M = 3,8$), затим слушају музику ($M = 3,7$) и проводе вријеме на интернету ($M = 3,7$), а најрјеђе се баве играма на срећу ($M = 2$) и волонтирањем ($M = 2,1$). Највеће полне разлике су на ставкама бављење спортом и кладионица, гдје мушкарци проводе значајно више времена у овим активностима, док дјевојке/жене проводе значајно више времена у читању. Узрасне разлике су најизраженије на ставкама слушање музике и дружење са пријатељима, гдје млађи испитаници проводе значајно више времена у овим активностима, док је обрнуто са ставком читање. Разлике по мјесту становања готово да и не постоје, а једина значајна разлика се исказује у читању, гдје испитаници из града проводе нешто више времена. Разлике по статусу су, слично узрасним, најизраженије на ставкама слушање музике, дружење са пријатељима и бављење спортом, гдје ученици и студенти проводе значајно више времена у овим активностима од запослених и незапослених.

Друго истраживање, које је раније спроведено на територији БиХ, истраживање „Гласови младих“, које је спроведено у оквиру УН програма Запошљавање и задржавање младих у 2012. години, је показало сличне резултате. Главни циљеви овог истраживања били су прикупљање података о ставовима, мишљењима, перцепцијама и жељама младих ради стварања основе за креирање социјалне политике осјетљивије на питања и проблеме младих и за омогућавање младима да преузму активнију улогу у друштву. И ово истраживање се дотакло неколико аспеката о слободном времену младих.

Резултати су показали да највише младих гледа телевизију барем два, три сата дневно (48%), док је 30,6% провело ово вријеме на интернету.

3. ПРОБЛЕМИ МЛАДИХ

На радионици одржаној 26.05.2016. године, у Центру за културу и информисање у Лопарама, представници младих заједнички са члановима Комисије за израду овог документа, издефинисали су проблеме са којима се млади најчешће суочавају по областима:

1. У области Запошљивости младих, идентификовани су следећи проблеми:
 - Млади евидентирани на Завода за запошљавање ријетко користе савремене методе тражења посла,
 - Недовољна заинтересованост постојећих предузетника за запошљавањем приправника,
 - Недостатак иницијативе за покретање властитог бизниса,
 - Непостојање сарадње између послодаваца и удружења младих,
 - Послодавци нису упознати са подстицајима приликом запошљавања нових радника.

2. У области Социјалне и здравствене заштите младих, идентификовани су проблеми:
 - Непријављивање насиља (породично, вршњачко, насиље на друштвеним мрежама),
 - Алкохолизам, наркоманија и болести изазване коришћењем дувана,
 - Различите болести са којима се суочавају млади: полно преносиве болести, психичке болест, болести јетре, дијабетес...,
 - Гојазност, анорексија и булимија,
 - Коцкање, повећан број корисника услуга у клубовима и коцкарницама,
 - Проблеми у саобраћају.

3. У области Омладинског организовања и информисања, идентификовани су проблеми:
 - Недовољно искоришћен капацитет Омладинског инфо- центра,
 - Недостатак иницијативе код младих, неразвијен омладински активизам,
 - Недовољно развијен волонтеризам код младих,
 - Недовољна информисаност младих,
 - Неактивност постојећих омладинских организација.

4. У области Слободно вријеме, спорт и култура, дефинисани су следећи проблеми:
 - Недовољно интересовање младих за бављење спортом,
 - Библиотеке нису адекватно опремљене,
 - Недовољно курсева страних језика,
 - Мали број ученичких радионица,
 - Недостатак разноликости у културној понуди.

4. СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

1.1. Стратешки циљ 1: Унаприједити запошљивост младих

- 1.1.1. Оперативни циљ 1.1: Млади евидентирани на ЗЗЗРС користе савремене методе тражења посла
- 1.1.2. Оперативни циљ 1.2: Повећана заинтересованост послодаваца за запошљавањем приправника
- 1.1.3. Оперативни циљ 1.3: Повећан број младих који су покренули сопствени бизнис
- 1.1.4. Оперативни циљ 1.4: Побољшана сарадња између послодаваца и удружења младих
- 1.1.5. Оперативни циљ 1.5: Повећан број послодаваца упознатих са подстицајима за запошљавања нових радника

1.2. Стратешки циљ 2: Младима обезбиједити социјалну сигурност кроз унапријеђен систем здравствене и социјалне заштите

- 1.2.1. Оперативни циљ 2.1: Смањен број регистрованих случајева насиља,
- 1.2.2. Оперативни циљ 2.2: Смањење алкохолизма, наркоманије и болести изазваних коришћењем дувана,
- 1.2.3. Оперативни циљ 2.3: Смањење броја обољелих младих људи од болести зависности,
- 1.2.4. Оперативни циљ 2.4: Смањење броја младих људи обољелих од гојазности, анорексије и булимије,
- 1.2.5. Оперативни циљ 2.5: Смањење броја корисника услуга кладионица и коцкарница,
- 1.2.6. Оперативни циљ 2.6: Повећана безбиједност учесника у саобраћају

1.3. Стратешки циљ 3: Унаприједити услове за активно учешће младих

- 1.3.1. Оперативни циљ 3.1: Повећана активност Инфо- центра,
- 1.3.2. Оперативни циљ 3.2: Повећан број младих укључених у омладинске организације,
- 1.3.3. Оперативни циљ 3.3: Повећан број волонтера.

1.4. Стратешки циљ 4: Унаприједити услове за квалитетније слободно вријеме младих

- 1.4.1. Оперативни циљ 4.1: Повећан број младих који се баве спортским актиностима,
- 1.4.2. Оперативни циљ 4.2: Побољшана опремљеност библиотека
- 1.4.3. Оперативни циљ 4.3: Повећан број младих који познају стране језике
- 1.4.4. Оперативни циљ 4.4: Повећан број креативних радионица за младе
- 1.4.5. Оперативни циљ 4.5: Повећање разноликости у културној понуди

5. ПЛАН ДЈЕЛОВАЊА ПО ОБЛАСТИМА

Стратешки циљ	Оперативни циљеви	Активности/ мјере	Одговорне институције	Индикатори
1. Унаприједити запошљивост младих	1.1. Млади евидентирани на ЗЗЗРС користе савремене методе тражења посла	1.1.1. Обуке на тему савремених метода тражења посла	Општина, ЗЗЗРС	30% младих евидентираних на ЗЗЗРС обучено о савременим методама тражења посла
	1.2. Повећана заинтересованост послодаваца за запошљавањем приправника	1.2.1. Информисати предузетнике о предностима приликом запошљавања приправника 1.2.2. Промовисати приправнички и волонтерски стаж	Општина, ЗЗЗРС	Повећан број младих који су одрадили приправнички стаж за 5% у односу на претходну годину
	1.3. Повећан број младих који су покренули сопствени бизнис	1.3.1. Информисање младих о подстицајима ЗЗЗРС и давање подстицаја на локалном нивоу 1.3.2. Обука за писање бизнис плана 1.3.3. Упознавање са предностима покретања сопственог бизниса	Општина, ЗЗЗРС	10% младих евидентираних на ЗЗЗРС отпочело властити бизнис
	1.4. Побољшана сарадња између послодаваца и удружења младих	1.4.1. Осигурати присуство младих приликом одржавања Привредног савјета на локалном нивоу	Општина, ЗЗЗРС	5% младих евидентираних на ЗЗЗРС присуствовало одржавању Привредног савјета
	1.5. Повећан број послодаваца упознатих са подстицајима за запошљавања нових	1.5.1. Путем локалних медија, флајера и на заједничким састанцима предузетници упознати са подстицајима	Општина, ЗЗЗРС	40% послодаваца упознато са подстицајима које даје држава приликом запошљавања нових радника

Стратешки циљ	Оперативни циљеви	Активности/ мјере	Одговорне институције	Индикатори
2. Младима обезбиједити социјалну сигурност кроз унапријеђен систем здравствене и социјалне заштите	2.1. Смањен број регистрованих случајева насиља	2.1.1. Одржавање радионица на тему превенције насиља	Општина, Центар за социјални рад, Полицијска станица	Одржавање најмање 4 радионице, едуковано 100 младих на тему превенције насиља
	2.2. Смањење алкохолизма, наркоманије и болести изазваних коришћењем дувана	2.2.1. Одржавање радионица, израда летака на тему штетних утицаја алкохолизма, наркоманије и болести изазване коришћењем дувана	Општина, Дом здравља	Одржане најмање 2 радионице, подијељено 200 летака на тему превенције алкохолизма, наркоманије и болести изазване коришћењем дувана
	2.3. Смањење броја обољелих младих људи од болести зависности	2.3.1. Одржавање радионице, израда летака на тему различитих болести	Општина, Дом здравља	Одржане најмање 4 радионице, едуковано 100 младих подијељено 200 летака на тему превенције различитих болести
	2.4. Смањење броја младих људи обољелих од гојазности, анорексије и булимije	2.4.1. Одржавање најмање 2 радионице на тему различитих болести	Општина, Дом здравља	Одржане најмање 2 радионице на тему превенције од различитих болести
	2.5. Смањење броја корисника услуга кладионица и коцкарница	2.5.1. Одржавање најмање 2 радионице на тему штетних утицаја коцкања	Центар за социјални рад Лопаре, Полицијска станица Лопаре	Одржане најмање 2 радионице на тему штетних утицаја коцкања
	2.6. Повећана безбиједност учесника у саобраћају	2.6.1. Одржавање најмање 2 радионице на тему учесника у саобраћају	Центар за социјални рад Лопаре, Полицијска станица Лопаре	Одржане најмање 2 радионице на тему учесника у саобраћају, едуковано најмање 50

Стратешки циљ	Оперативни циљеви	Активности/ мјере	Одговорне институције	Индикатори
3. Унаприједити услове за активно ућешће младих	3.1. Повећана активност Инфо- центра	3.1.1. Информисање младих путем доступних медија о постојању и намјени Инфо- центра	Општина, ЦКИ, Омладинске организације	30% повећано коришћење просторија и осталих ресурса Инфо-центра
	3.2. Повећан број младих укључених у омладинске организације	3.2.1. Укључивање младих у омладинске организације 3.2.2. Упознавање младих са предностима укључивања у организације	Омладинске организације	Омасовљење постојећих омладинских организација за 20%
	3.3. Повећан број волонтера	3.3.1. Промовисање волонтеризма кроз презентацију до сада успјешно реализованих пројеката	Општина, Омладинске организације	15% повећан број омладинских волонтерских активности
	3.4. Побољшана доступност информација младима	3.4.1. Израда Фејсбук профила на коме би се пласирале информације од значаја за младе	Општина, Омладинске организације	Повећана информисаност младих за 30%

Стратешки циљ	Оперативни циљеви	Активности/ мјере	Одговорне институције	Индикатори
4. Унаприједити услове за квалитетније слободно вријеме младих	4.1. Повећан број младих који се баве спортским активностима	4.1.1. Подршка организације „Мале олимпијаде“ основних школа општине Лопаре	Општина, основне школе	Најмање 60 ученика сваке године су учесници „Мале олимпијаде“
		4.1.2. Изградити теретану на отвореном	Општина, Омладинске организације	Најмање 100 младих годишње су корисници теретане на отвореном
		4.1.3. Организовање излета са еколошко- планинарским друштвом	Омладинске организације, еколошко- планинарско друштво	Организована најмање два излета годишње
	4.2. Побољшана опремљеност библиотека	4.2.1. Набавка рачунара са пратећом опремом, набавка књига	Општина, Библиотеке	Набављена најмање два рачунара са пратећом опремом и 500 књига
	4.3. Повећан број младих који познају стране језике	4.3.1. Одржавање најмање једног курса страног језика годишње	Општина, Омладински инфо-центар, ЦКИ	Најмање 20 младих у току године заврши курс страног језика
	4.4. Повећан број креативних радионица за младе	4.4.1. Формирање луткарске радионице	Општина, Омладински инфо-центар	Формирана луткарска радионица
		4.4.2. Радионица декупаж технике		Обучено најмање 20 младих
		4.4.3. Организовати најмање један маскембал годишње		Одржан најмање један маскембал
	4.5. Повећање разноликости у културној понуди	4.5.1. Одржавање мобилног планетаријума	Општина, Омладински инфо-центар	Одржан мобилни планетаријум
		4.5.2. Одржавање изложбе младих умјетника са територије општине		Одржана изложба
		4.5.3. Одржавање смотре фолклора	Општина, ЦКИ	Одржана најмање једна смотра фолклора

6. ЕВАЛУАЦИЈА И МОНИТОРИНГ

Реализацију Омладинске политике општине Лопаре за период 2017-2020. година пратиће чланови Радне групе именовани одлуком Начелника општине(„Службени гласник општине Лопаре бр. 03/16). Радна група ће се састајати периодично и по потреби како би се пратило провођење планираних активности. Реализација планираних активности пратиће се у сарадњи са другим надлежним институцијама и представницима младих. О свим реализованим активностима биће сачињен извјештај.

ЗАКЉУЧАК

Приликом израде Омладинске политике општине Лопаре одржана су два састанка са представницима младих и надлежних институција. Оба састанка одржана су у Центру за културу и информисање у Лопарама. На првом састанку присуствовали су представници ОКЦ- а из Бањалуке. На овом састанку разговарало се о проблемима са којима се млади најчешће суочавају. Закључак овог састанка свакако је највећи проблем младих, како на нашој општини- тако и на цијелој територији Републике Српске, а то је незапосленост. На ову тему најдуже се разговарало, а такође се разговарало и о проблемима у осталим областима обухваћеним овим документом.

На другом састанку одржаном са представницима младих и институција учесници су били подијељени у четири групе по областима у оквиру којих су урађени планови дјеловања по областима. У оквиру Плана дјеловања идентификовани су кључни проблеми са којима се млади суочавају, активности које треба да се предузму како би се допринијело рјешавању проблема, као и резултати који би се постигли реализацијом предвиђених активности. План дјеловања дефинише и одговорне за реализацију појединих активности.

Провођење овог документа планирано је у периоду 2017-2020. године и обухватио је четири области које су чланови радне групе сматрали приоритетним.

27.02.2017. године одржан је састанак Комисије за омладину и чланова Радне групе који су били задужени за израду овог документа. Комисија за младе је дала сагласност на приједлог документа „Омладинска политика општине Лопаре“ и његово упућивање на скупштинску процедуру.

УВОД.....	1
1. ОПШТИНА ЛОПАРЕ- ОПШТИ ПОДАЦИ.....	3
2. АНАЛИЗА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА.....	5
2.1. Запошљивост младих	5
2.2. Социјална и здравствена заштита младих.....	8
2.3. Омладинско организовање и информисање.....	12
2.4. Слободно вријеме, спорт и култура.....	15
3. ПРОБЛЕМИ МЛАДИХ.....	19
4. СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ.....	20
5. ПЛАН ДЈЕЛОВАЊА ПО ОБЛАСТИМА.....	21
6. ЕВАЛУАЦИЈА И МОНИТОРИНГ.....	26
ЗАКЉУЧАК.....	26